

Pesta 11/23 juliu.

Va esi in fia-care domineca. | Redact. | strad'a palarioi nr. 7.

Nr. 28.

Anulu VII, - 1871.

Pretiuu pe anu 10 fi., pentru Roman'a 2 galbeni.

Procesiunea papei.

Gruia, Novacu

si
Fét'a de Latinu.*)

Balada populara.¹⁾

I.

Colo 'n délu
La Steridélú,²⁾
La cerdacu
Lui Novacu
Mare mésa e intinsa,
De multi óspeti e cuprinsa,
Cu postavuri invelita
Pe de laturi zugravita!
Dar la mésa cin' se vede?
Novacu celu betranu câ siede
Cu frate-seu Radivoiu,
Ómeni de-i vechi amendoi,
Si cu fiulu seu Gruiti'a
Si nepotulu seu Joviti'a,³⁾
Toti se veselescu si beu,
Numai Gruia cauta reu,
Nici nu bé, nici nu mananca,
Ci suspina si s'usuca.
Si Novacu bine-lu vedea
Si lui Gruia câ-i dícea:
„Toti se veselescu si beu,

*) Cuventulu „Latinu“ la poporu se pronuncia „Lâtenu.“ — Acést'a balada dóra e antáiulu documentu despre pomenirea numelui latinu in poesi'a populara.

¹⁾ Prelucrata din trei esemplarie. Unulu din Petrilov'a de la inventatoriulu Iacobu Oceanu.

In acestu esemplariu este unu versu. „Sevai Gruia, fiulu Dochii.“

Dochia credu câ e din Eudochia. Alu doile esemplariu de la parintele Nicolau Carbutariu din Secasiu, si alu treile de la inventatoriulu Sofroniu Liub'a din Maidanu, tóte trei comune in Carasiu, pregiurulu Oravitiei. Cestu din urma dictatu de economulu Cazimiru Miclea. Pré mici variatiuni in tóte trei esemplariele.

Mai am unu esemplariu despre fét'a de latinu, ca o fét'a fórte frumósa, si Gruia o rapesce si o duce pe calu.

In esemplariulu publicatu e interesu istoricu pentru cuventulu *latinu*, si mitologicu daco-romanu pentru fiinti'a fetei de latinu.

²⁾ Intr'unu esemplariu e Staridélú. Am auditu o povesta despre Novacesci de la dlu Iovistu Novacu inv. in Oraviti'a, si in aceea e *Stelidélú*.

³⁾ Am 18 balade despre Novacesci, numai in acést'a e famili'a intréga descrisa.

Numai tu taichii cauti reu,
Nici nu bei, nici nu mananci,
Ci suspini si te usuci?!⁴⁾
Gruia tristu, precum erá,
Lui Novacu câ i graiá:
„Insóra-me taica 'nsóra,
Nu me mai lasá cu dóra,
Câ mi-su taica de 'nsoratu,
Câ mustéti'a mi-a 'nfratu,
Câ mi-vine si rusíne
De-ai mei verstnici, tari ca mine,
Câ au doi trei coconei
Si i pórtá 'n bratiu cu ei,
Câ ei s'au casatoritu,
Numai eu taica-am auditu,
Chiar de risulu feteloru,
De vorb'a nevesteloru!“

Candu Novacu lu-audiá,
Cu mahnire asié-i graiá:
„Audi taichii, puilu meu,
Sé te lasi de gandulu teu,
Nóue tieri câ am amblatu,
De potriva n'am aflatu,
Nici pentru tine Gruitia,
Nici nepotului Jovitia,
Credi, nóue tieri romanesci,⁴⁾
Ca sé te casatoresci, —
Dara nu esti de 'nsoratu,
Tóte fetele te batu!“
— Sé credi taica, câ-su fetioru,
Poti acuma sé me 'nsori!“

Si Novacu i-a cuventatu:
„Tu atunci esti de 'nsoratu,
Candu vei face cununióra
Din cea luce sabióra
Cu dintii s'o 'ncovii 'n dóue!“

Gruia de pe scaunu sariá,
Sabi'a o 'ncoviá,
Lui Novacu asié-i dícea:
„Déca-su bunu de 'ncoviatu,
Voiu fi bunu si de barbatu!“

Dar Novacu atunci graiá:
„Eu atunci te-oiu insorá,
De te duci, unde-te-oiu maná,
La marginea mariloru,⁵⁾
La poién'a codriloru,
Sub o tufa de rachita
Este-o fét'a adormita,
Este-o fét'a de Latinu,
De Latinu, de mosiu betranu,⁶⁾
Sé te duci taichii s'o vedi
Si tu tie s'o petiesci,
Déca tie ti-a placé,
Taica, tie sé ti-o ié,
Sé o ai de nevestea,

⁴⁾ 9 tieri romanesci. Novacu vede multe tieri romanesci, si in adeveru santu 9, — 7 dincóce de Dunare si 2 peste Dunare. Acést'a póte fi adausu din timpulu mai nou.

⁵⁾ Aci se potu intielege manile spre Italia.

⁶⁾ Mosiu betranu, identicu neamu, vitia vechia.

Éra eu de nororea!“

Gruia, candu lu-audiá,
Iute 'n staulu se grabiá,
Si scótea unu calusioru,
Calulu lui celu galbioru,
Care ciulesce epuresce
Si s'arunca ogaresce,
Palosiulu câ si-lu legá,
Peste munti, voiosu plecá!

II.

Nóue díle se 'mpliniá,
Gruia, la tufa-ajungea,
Candu pe fét'a ochi punea,
De pe calu se scoboriá,
De unu lemnu câ si-lu legá
Si la fét'a se ducea,
Adormita o aflá,
Si din graiu asié-i graiá:
„Câ nu-i vremea de dormitu,
Ci e vremea de 'mpistritu!“

Si candu fét'a se scolá,
Gruia de ea se spariá,
Friguri de mórte lu-prindea,
Buzele tare-i plesniá,
Sange din ele curea,
Jumetate mortu erá, —
Câ-ci cea fét'a de Latinu,
De Latinu, de mosiu betranu,
E de siepte palme 'n peptu
Patru-spre-diece 'ndoreptu,
Éra capulu, câtu calpaculu
Cine-i mai scie si largulu?!
Manele ca bérnele,
Piciórele ca bolvanele,
In cositie, invelita,
In cositie, impletita,
Ochii-i sunt ca taierele,
Sprincenele ca secerile,
Buzele ca clisele,
Dintii ca cosórele,
Maselele ca pivele
Si de grósnica ca mórtea,
De urita, ca si nóptea!*)

Ea de elu s'apropiá,
Si din-gura i graiá:
„Hei! voinice, Dumneta,
Ce la mine ai venitu?
Au ti-i gandulu de peritu!
Cum vrei tu sé ne luámu,
Au 'n lupte sé ne luptámu,
Au 'n sabii sé ne taiámu?!
— Ba, sé ne luámu la lupte,
Luptele câ-su mai direpte,
Sabiele-su insielatórie
De vietii rapunatórie!“

Si candu fét'a audiá,
Ea in palme schipiá,
Si asié câ i graiá:

⁷⁾ Aci e descrisu unu gigante = Uriesiu cu colorile cele mai viue. Nu cunoscu alta balada, cu descriere asié frumósa despre gigante.

„Fiindu-câ esti pruncu de romanu ⁸⁾
Lapeda-ti palosiu 'n fenu,
Dara de-ai fi de altu nému,
Si la palosiu eu veniam,
Tiene-te tu voinicesce,
Câ eu te apucu fetesce!“

Si atuncea se luá
Se luptá, câtu se luptá,
Si pe Gruí'a 'n bratiu stringea,
Si trei cóste i frangea,
La pamentu ea lu-tretea,
De-i cantá ósele 'n pele
Ca unu burdusiu cu alunele!
Si-apoi Gruí'a candu vedea,
Reci fiori lu-cuprindea,
Si de iclénu ce erá,
Catra féta asié graiá:
„Mai slabesce, fâ tu bine,
Câ de candu me luptu cu tine,
Calulu iérba n'a pascutu,
Calulu apa n'a beutu!
Dara fét'a-i póla lunga,
Póla lunga minto scurta,
Pe Gruiti'a lu-slabiá,
Gruí'a la calu se grabiá,
Picioru 'n scara-lu punea,
Fug'a Dómne! câ mi-si dá,
Si facea calulu naródu
De plecá cu lemnu cu totu,
Nici n'apoi nu se uitá,
D'abié din mani-i scapá!

III.

Gruí'a lui Novacu fugiá,
Si Novacu in drumu iesiá,
Câ-ci elu tare se temeá
Câ cea féta-lu va stricá,
Dar' pe Gruí'a-abié-lu opriá,
Câ-ci si calulu se spariá,
Apoi taic'a-lu intrebá:
„Audi taichii, tu sê-mi spuni,
Au mi-ti curi ca sê ajungi
Au sê scapi, de-aceea fugi?“
Gruí'a-abié câ-o mai rupea,
D'ostenitu abié vorbiá!
„Fire-ai taica, n'ai mai fi,
Câ nu-i féta de-a-o petí, —
Nu m'ai manatu sê me 'sori,

⁸⁾ Poporul tiene pe Novacesci, din vitia romana.

Déca cercâmu, ce póte fi caus'a, câ Novacu ca romanu ucide pe fét'a de latinu, trebuie sê credemu, câ, fét'a de latinu represinta pe popóru latinu, pentru câ multe popóre batute sunt in poveste, la multe popóre, represintate câte prin unu uriesiu, care romane devinsu, si atunci partea istorica a baladei, trebuie sê se întórca pana la caderea latiniloru si radicarea romaniloru, adeca la timpulu lui Romulu! Partea mitologica e si mai vechia.

Ci m'ai manatu sê m' omori.
De-ar fi tóte fetele-asié,
Draculu s'ar mai insorá!“

Candu Novacu lu-audiá,
Mi-zimbiá si se ridea,
Bine sém'a i sciá,
Si din gura i graiá:

„Câ tu nu esti de 'nsoratu,
Tóte fetele te batu, —
Dara ada calulu mie,
Taic'a sê-ti arete tie
Taic'a cu ea sê se lupte,
Si sê-i faca díle crunte!“

Si Novacu incalcá,
Si la féta elu plecá,
Si la ea candu ajungeá,
De pe calu se scoboriá,
De unu lemnu lu-priponiá,
Adormita o aflá,
Cu piciorulu o boldea,
Siepte pasi o asverliá, —
Fét'a — atunci se pomeniá,
Si din gura i graiá:
„Sevai! taica, tu Novace,
Ce-ai venitu la mine 'n cóce?
Cum vrei tu sê ne luâmu,
Au 'n lupte sê ne luptâmu,
Au 'n sabii sê ne taiâmu?“

Si Novacu atunci graiá!
„Déca-i dupa voi'a mea,
La lupta sê ne luâmu,
Lupta drépta sê luptâmu,
Sabiele-su insielatórie.
De viteji repunatórie!“

Fét'a-atuncea câ sariá,
Si 'ncepea a se luptá,
Pe Novacu reu lu-stringea,
Ochii de-unu pumnu i iesiá,
Dar' Novacu câ i graiá:
„Hei! tu féta de Latinu,
De Latinu de mosiu betranu,
Tu te-ai probitu cu copíi,
En probesce cu betranii, —
Tu me strinsesi muieresce,
Sê te stringu eu barbatesce,
Sê vedi betranetiele,
Cum frangu tineretiele,
Câ eu nu vinu la fugitu
Ci eu vinu la biruitu!“

Si candu ei se 'mbratisiá,
Fét'a din graiu i graiá:
„Dâ betrane Dumneta,
Nainte de eu voiú dá!“
Novacu din gura-i dícea:

„Fâ nainte Dumneta,
Si pe urma eu-oiu cercá!“
Apoi fét'a lu-prindea,
In pamentu periu i dá,
Pana 'n genunchi lu-bagá,
Si Novacu atunci dícea:
„Fia fiéra maic'a ta,
Dar asta-i poterea ta?“

Apoi elu se opintesce,
Si pe féta o trentesce,
De cinci cóste i frangea
Apoi éra-o radicá,

Si 'n pamentu elu o bagá,
Pana gusia-o afundá,
Palosiu lu-curendu scotea,
Capulu fetei lu-taiá,
Si 'n mania câ graiá:
„Du-te mortii féta de Latinu,
De Latinu, de mosiu betranu!“ ⁹⁾

⁹⁾ Novacu dá mortii pe fét'a de latinu, o ucide.

In acést'a fapta a lui Novacu se cuprinde unu mitu fórté vechiu; si acést'a impregiurare póte se sorvésca de motivu la cele din puntulu 8.

Novacu aci e identicu cu Perseu, si fét'a de Latinu cu Medus'a.

Perseu la greci a fostu unu erou, din a carui vitia s'a nascutu Hercules. Perseu e fetiorulu lui Iupiter cu Danae, nascutu din plóia. Perseu a taiatu capulu scorburei (monstru) Medusa, si l'a bagatu in o straitia de pele, si candu lu-aretá inamiciloru, acestia se impetriá.

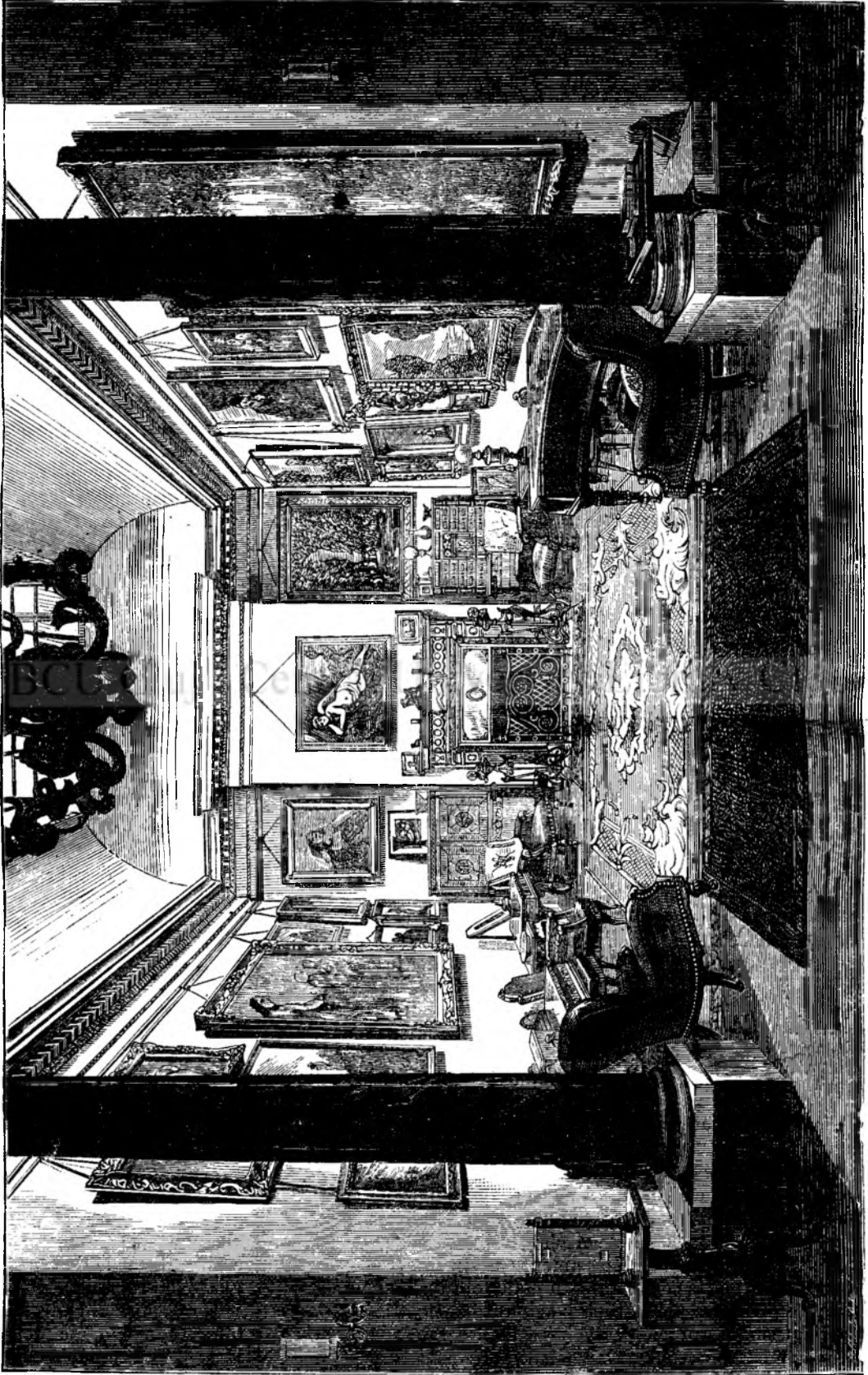
Perseu inca in Egiptu a fostu veneratu ca si díeu, si mitulu grecu i da role si prin Tesali'a; dupa mórte a fostu pusu intre constelatiuni si e constelatiune in calea laptelui spre partea nordica, gradurile 30—70, in cerculu constelatiuniloru de zenith. Medus'a e o stea in acést'a constelatiune.

A fostu 3 fete fórté frumóse numite Gorgone, dar fiindu préfalóse, diei s'a maniatu pe ele, si le-a stramatatu in monstre urite, — deosebi Pallas Athene = Minerv'a pe a trei'a sóra Medus'a, pentru câ s'a iubitu cu Neptunu in templ'a sa. Perulu lungu a Medusei s'a prefacutu in sierpi, capulu i-a capetatu solzi de balauru, dintii s'a facutu ca de vieru selbategu, si manele de arama, apoi a capetatu la capu si aripi.

Éta asemenare fórté mare intre Perseu si Novacu, Medus'a si fét'a de Latinu.

Déca scimu, câ dupa o alta balada préfrumósa, Novacu se insóra cu o dína, pe carea o insiéla in diu'a de Simtiene la laculu cu lapte si Iovanu Iorgovanu (Hercules) i este nanasiu, si Gruí'a se nasce de la o dína carea lu-cresce in padure, atunci vedemu, câ Novacescii sunt mite eroice, din cele de frunte in mitolog'ia daco-romana.

Novacu séu e de dreptulu persóna, idea pré vechia, séu ideile vechie s'au legatu de persón'a lui mai nóua, pentru câ mitologii scrutatori au ajunsu la acelu resultatu, câ popórele, fapte de la eroi prevechi, au atribuitu altoru mai noi, câ unu

Odai'a lui Napoleon III in Chislehurst.

Lucullus pléca la resbelu.

Capu 'n palosiu lu-luá
 Si la Gruí'a lu-ducea,
 Candu la curti mai ajungea,
 Dupa Gruí'a elu strigá,
 Dara Gruí'a candu vedea,
 Ca ói'a de lupu fugiá,
 Din masele mi-si scrisniá,
 Friguri rele lu-prindea,
 Dar Novacu ridiendu dícea:
 „Numai capulu i-a venitú,
 Trupulu pelocu i-a uditú,
 Dar tu nu esti de 'nsoratu
 Tóte fetele te batu!

At. M. Marienescu.

Palatu si coliba.

— Novela. —

(Urmare.)

— Carati-ve dinaintea mea, — strigá elu éra catra persecutori.

Argatí s'au retrasu in linu, aruncandu câte o cautatura aspra pe domnulu maniosu, murmurandu câte-va cuvinte intre dinti. — Canii cu urechile plecate in josu s'au apropiatu de stapanulu lorú, se cuciulara pe langa elu, si i lingeau manile.

Canii voiau sê-i molcomésca mahnirea, ei sunt mai simtitori decátu argatii. — Canele imbracatu in forma de omu e mai reu cane, decátu canele-animalu.

* * *

Ce cugeti, onorabile cetitoriu si amabila cetitória, scen'a descrisa s'a petrecutu in Chin'a ori in desierturile Indiei? — câ-ci numai acolo se potú petrece de aceste. Numai in desierturi, ómenii salbatici, semi-ómenii potú fi asié crudeli; numai aceia nu cunoscú demnitatea omenésca! nu pórtá in sinulu lorú simtiu romanu, n'au mila si nu cunoscú compatimirea. . . .

Da; acolo se intempla de aceste; dar se intempla si in alte locuri — si s'a intemplatú pretotindenea.

cultu vechiu paganu s'a sustienutu in altu cultu mai nou, mutandu-se numele dieiloru séu eroiloru.

Cele mai multe balade despre Novacesci, sunt din scene cu turcii, fara ca sê se póta crede câ Novacescii singuri au facutu acele fapte, inse tóte se atribuescu lorú.

Mihaiu Vitézulu a avutu unu generalu pe Baba-Novacu; Tincu N. Velia a aflatu pe unu Novacu in Ungaria pe timpulu lui Sigismundu. Acestia nu potú fi Novacescii din neamu de dîne si cu nanasiulu Iovanu Iorgovanu, legati de mite vechie, séu ei represinta pe alti eroi mai vechi, p. e. precum aci se afla urm'a lui Perseu.

At. M. M.

Scen'a descrisa nu s'a intemplatú asié de parte. S'a intemplatú in Transilvani'a. Nu ve spariati, nu in presentu; inainte de acésta cu 23 ani. Atunci inca, pe candu nu erá totu omulu omu. Candu nobilulu avea dreptu la viéti'a iobagiului seu.

Legea nestramutavera a naturei ocalcau potentatii in picióre, dreptatea eterna o violau. — Legea santa a Domnedieirei, care ne invétia: iubiti-ve! o palmuiaú preste fatia.

Inaintea lui Domnedieu toti ómenii sunt egali; dar ómenii intre sine nu. Acést'a din urma o continea si legile positive a patriei. — Reutatea, egoismulu omenescu intru atât'a scie batjocorí legea! —

Triste timpuri, — amare suvenirí! — Candu recugetámu la trecutu, ne infiórámu. Nu aflámu unu punctu sê repausámu. Tocmai pentru aceea, trebue sê avemú firma sperantia in viitoriu!

Asié vomu uitá trecutulú si vomu folosí presentulu.

Civilisatiunea, spiritulu timpului a nimicitu aceste institutiuni compromitatórie pentru omenime. Dar candu voru încetá tóte nedreptátile? — Respinsu ni va dá timpulu in viitoriu celu mai de aprópe.

Dar acuma vedu, câ ne-amú abatutu de la naratiunea nóstra, — sê ne rentórcemu!

II.

Candu s'a desceptatu persecutatulu Iacobu, precum lu-cunóscemu din nume, s'a aflatu in patu. Intr'o chilfa in castelulu contelui X. Adalbertu. Chilf'a erá in arip'a stanga a castelului, cu o ferésta spre gradina, cu cealalta spre satu, care e asediatu de-a stang'a castelului.

Castelulu aristocraticu asediatu pe o colina se redica pomposu si impunatoriu a supra satului. Din castelu uitandu-te in josu, vedi o panorama frumósá maiestósá, ca multe in romantic'a Transilvania. . . .

In drépt'a se estinde siesulu Somesiului, in stang'a valea Siieului. Candu e timpulu curatu, ceriulu seninu, pe siesulu Somesiului poti priví pana la orasiulu Desiu, éra pe valea Siieului ti-se perde privirea pe coline verdi pintre cari murmura riurele cristaline; ti-ratecesce privirea pintre dealuri incoronate cu paduri stufóse, in cari audi cantecele suave ale paseriloru. De catra resaritu se redica maistosu muntii Birgáului, incoronati cu cunun'a eternu-verde impletita din bradi seculari. Pe virfulu lorú adese se odihnescu nuorii sbora-

tori. — La pólele muntiloru acestora e situatu orasiulu sasescu Bistriti'a. Mai spre amédi se redica muntele Ciblesiu, unu munte plesiugu acest'a, care in timpuri bune, in timpuri rele, e totu posomoritu, totu rece; — velulu albu de néua nu si-lu redica nici odata, ca sê védia sórele. Nici nuorii nu-lu cercetéza.....

Candu sórele apune si cėti'a se resfira de pe orizonu, se vedu intr'o distantia departata si muntii Rodnei; cari sunt proprietatea granitiloru romani.

Castelulu acest'a si satele din pregiuru erá proprietatea contelui X. Adalbertu. —

Erá proprietatea lui nu numai pamentulu, muntii, dealurile, vâile, satele si dobitócele, erá proprietatea lui si ómenii....

Erá omnipotentu, dispunea despre tóte... Si bietulu persecutatu se aflá in cas'a unui domnu asié mare asié puternicu!

Radiiele sórelui de tótna abié se stracorau prin feréstra, si refrangéndu-se aretá fati'a pacientului si mai palida.

Mobilele chiliei erau de unu stilu vechiu.

Pe paretii mai multe icóne si o oglinda, la ferestre perdele de metasa. — Destulu de comoda, destulu de domnésca....

Pacientulu si-deschide ochii lancedi, se vede in giuru, si-netediesce perulu de pe frunte si se intréba pe sine:

— Óre cum am venitu aici?... unde-su?....

Apoi si-pipaesce capulu, si-pipaesce de amenuntulu totu trupulu, si afla câ ranele-i sunt legate, erá opritu.

Dar totu-si sunt ómeni cu simtiu, cu anima — ah, nu, nu omu m'a scapatu, unu angeru, o aparintia....

Elu tacù; — asié erá de debilu, de nu-si potù continuá monologulu inceputu, numai cugetá.... Cugetele i le potea i ceti de pe fatia, aci erá senina, aci intunecósa.

Dupa o pauza scurta éra incepù:

— O iubita, incantatória Laura! pentru ce mi-ai juratu amoru eternu, fidelitate nestramutavera, eu sum asié pucinu! — Nimicu nu-ti potù dá, decátu amorulu meu ferbinte.... Apoi mie nu mi-i ertatu a te iubi, câ-ci nu-su nobilu! — La cuventulu acest'a totu trupulu i tremurá, éra tacù.

Dorerea ce-lu mistuiá din lontru, i stórse dóue lacrimi din ochii-i lancedi; abié le-a stersu asié i tremuná man'a, a cursu de a lungulu pe fatia si stergéndu-le éra a pornitu sangele din man'a, ce o a fostu facutu plésn'a sbiciului pe radiu. Observandu sangele, se spariá, si-re-

culese tóte poterile si sarindu din patu se uitá in oglinda.

— M'a batjocoritu — m'a inferatu cu sigilulu rusinosu....

Abié se trase éra pana la patu. Nu mai vorbi, nici unu cuventu....

Fati'a i s'a posomoritu, vinele pe ea s'a unflatu si erau vinete, ochii i erau tulburati ca la ómenii cari si-pierdu mintile; privirea i raticia de ici cóle. Multu timpu a statutu asié, — apoi a eruptu in plansu. Si a plansu multu, a plansu cu amaru si a suspinatu, pintre suspinuri eschiamá:

— O Laura, — Laura!

Plansulu i-a molcomitu dorerile si i-a alinatu usturârele raneloru, lacrimile i-a spelatu cugetele, cari nu-lu lasau sê odihnésca. — Pana atunci e omulu ferice, pana póte plange, tóta lacrim'a e o radia de sperantia, totu suspinulu e unu reclamu la viétia....

Plansulu i-a alinatu dorerile si a adormitu.

Candu s'a desceptatu, a observatu pe mésa unu biletu scrisu, si-a intinsu man'a dupa elu. Pe biletu erá scrisu:

„Ai fostu in periculu, am reesítu a te scapá, providenti'a m'a dusu intr'acolo; unu simtiu secretu, o presimtîre mi a sioptitu acestu periculu. — Fíi liniscitu, — preste o septemana te voiu cercá. Alice“

Bolnavulu s'a uitatu multu la litere, le-a cetitu si de diece ori. Nu potea sê créda ochiloru. Apoi si-a reculesu cugetele, si-a desceptatu memori'a, si a revocatu in minte scen'a infioratória, — la loculu acest'a éra l'a cupriusu fiori, a prinsu a tremurá, numai acum a priceputu starea sa, numai acum a intielesu cele petrecute.

— Ah Alice, nobila Alice! cu ce sê-ti potù multiamí pentru fapt'a acésta umana?

A mai cetitu odata scrisórea, ce o stringea in mana, a inundatu-o cu sarutâri, si a udatu-o cu lacrimi.

Acést'a a fostu sê fia dóra multiamirea? — Da. Sufletulu curatu, anim'a nobila nici intr'o inpregiurare nu-i ingrata. Déca si-pierde totu ce-a avutu: averi, sperante, ilusiuni, — i re-manu lacrimile si resplatesce cu aceste.

Lacrimile sunt unu donu mare pentru moritori, nu le póte rapí nimenea si nu séca numai in mormentu.

(Va urmá.)

Alesandru Onaciu.

S A E O N U

Conversare cu cetitóriele.

— Paris 18 iuliu. —

(Noroculu fotografiilor, — obiecte comuniste, — din sant'a scriptura, — o comedia ocazionali, — noutati literarie, — palatulu Luxembourg si Louvre-ulu, — istoria unui prussianu inamorat, — ur'a in contra prussianilor, — artistulu Felix, — noutati munte.)

Ómenii ingeniosi scú se profite chiar si de nefericirile lor. Ruinele Parisului procura parale multor ómeni saraci. Deosebitu fotografii sunt norocosi. Numerulu fotografiilor, cari reprezinta diferite puncte ale ruinelor, se urca la milión, si se cumpera necontentu de catra strainii curiosi. Din asta cauza unu satiricu a scrisu pe „palais royal“ aceste cuvinte: „Ruinele Parisului, séu bucuria fotografiilor.“

Starea esceptiunala a nascutu si negutietorie esceptiunale. Sunt acuma p'aice nesce pravalie, unde nu se vendu decatu obiecte pe timpul domnirii „comunei.“ Unu diariu comunistu, séu vr'o proclamatiune, nesce bucata de arme, sabie, apoi pane de care se capeta pe atunce, se vende cu pretiu duplu. Englesii le cumpera catu de scumpu.

Evenimentulu celu mai mare in dilele trecute p'aice fu alegerea suplinitorie pentru adunarea nationala. Dar aceste nu ne privescu pe noi, — ca fómia literaria. Permeteti-mi dara ca numai sé vi povestescu o anecdota, intemplata cu acest'a ocaziune. Sciti deja, cá Gambeta fu alesu in trei locuri. Intr'unu locu, unde alegerea se facu prin aredicarea manilor, unulu dintre alegatori si-are dica ambele mani. Vecinulu seu lu-observa, si i duse:

— Mei frate, tu votedi de doue ori. Mai antaiu taredici drept'a, apoi stang'a. Ast'a nu e dupa lege.

— Eu, frate, — respunse acel'a, — me tienu de sant'a scriptura, care dice: Sé nu scia stang'a ce face drept'a.“

Si fiindu cá pe neacceptate alunecaramu pe terenulu glumelor, sé vi mai spunu si aceea, cá viciunea a reintratu in Paris. Pe strade éra-si e vietia, sgomotu, ca mai nainte.

Teatrele sunt pline. In „Varietés“ face mare efectu o piesa ocazionali intitulata „Puparri,“ in care figura Napoleonu, Olivier, Victoru Hugo, Gambetta, Rochfort etc. E unu persiflagiu cu spiritu, fara vr'unu pretiu literariu mai profundu.

In literatura mai nimic'a nou nu se ivescu. Totu ce potemu inregistrá, e o carte de viconte Henricu Delaborde, intitulata: „Ingres, sa vie, ses travaux sa doctrine.“ Cealalta e descrierea de caletoria a lui Iuliu Garnier, intitulata: „Nouvelle Caledonie.“ Ambele pré interesante in feliulu lor.

Fiindu vorb'a de carti, sé insemnamu aice, cá bibliotec'a si galeria de icone din palatulu Luxembourg sunt deja deschise pentru publicitate. Era gelniculu Louvre si acuma stá inca totu inchisu,

Vorbindu despre Louvre si devastare, cine sé nu-si aduca a minte de prussiani? Si déca ni aducemu a minte de prussiani, trebuie sé enarezu si eu o istoria publicata in diariulu „Figaro“ de aice. Nu

de multu se inmormenta la St. Denis unu june oficieru prussianu, dlu H., carele fiindu din o familia aristocratica innalta, potea sé aspire la vitoriu frumosu pe carier'a militaria. Autorele mortii sale fu urmatoria causa romantica: In érn'a trecuta, dlu H. dimpreuna cu trup'a sa de soldati ocupandu unu micu castelu de langa St.-Quentin, acolo intre alte obiecte gasi si o carticica de notitie, ce respandea parfumulu. In carte erau urmatoriele notitie: „Unu valsu cu dlu X, o polca cu dlu Y.“ Pe ultim'a pagina se afla acesta insemnare suprindietoria: „Nici odata nu voi luá de barbatu vr'unu prussianu. Margareta S.“ Locuintia damei la Paris asemene fu insemnata in carticica. Asié se inchoia pacea, dlu H. se duse la Paris, si cu cartea de notitie se presinta la familia dsioroi Margareta. Ca unu gentilu-omu perfectu, elu fu primitu bine, — si in scurtu, timpu se inamora de dsior'a Margareta, care éra o copila forte frumosa, abie de siepte-spre-diece ani. Istoria avea sé se termine cu cununia si nu se accepta decatu scrisorea fratelului fetei, carele mersese in batalia in contra prussianilor. Nu peste multu sosi scrisorea, cá prussianii l'au maltratatu si omoritu intr'unu modu barbaru. Acesta insciintiaro apoi nimic toté pregatirile la cununia, si dlu H. fu refusat. Bietulu inamorat apoi se sinucise prin — fómie.

Ur'a in contra prussianilor totu nu scade, ci inca cresce pe di ce merge. Diariile d'aice ataca forte aspru pe unu artistu teatralu francesu, Ravel, carele vré sé mérga a jocá la Baden-Baden. Intre celelalte diariulu „France“ scrie aceste despre dinsulu: „Se dice, cá unu artistu teatralu francesu vré sé debuteze in Baden-Baden. Acestu artistu e dlu Ravel, membru alu teatrului „Gymnase.“ Marturisimu, cá acestu faptu ni se pare atatu de monstruosu, incatu nu voimu sé-lu credemu, si acceptamu demintirea lui de catra dlu Ravel. Inse déca corespondintele nostru e bine informatu, si déca in Francia se va afla artistu, carele — desconsiderandu onóra si detorinta sa — va inchina talentulu seu aplauselor inamicilor nostri, — apoi acel'a are sé scia de timpuriu, cá lu-vomu eschide din societatea artistilor nostri dramatici, si mai multu nu va poté debutá nici pe un'a scena a Franciei.“

De la unu artistu sé trecemu la altulu.

Despre repausatulu artistu Felix cerculeza in diarie urmatoria anecdota. Dinsulu incepu a jocá mai antaiu in Bordeaux, unde fu insultatu de multe ori cu siuerature. Aceste se repetira mai de multe ori. Intr'o séra apoi Felix perdiendu-si paciinta, se 'ntorse catra publicu cu aceste cuvinte: „Domnilor, nu sum deprinsu cu asemene primiri. Déca eu nu vi placu, apoi trebuie sé v'o spunu, cá nici dvostre nu-mi placeti!“ Acesta indrosnela avu efectu bunu. Publiculu incepu sé aplaude, si renumele lui Felix fu fondatu.

Inca pe scurtu câte-va noutati!

Generalulu Faidherbe a scrisu o carte, in care tratéza istoria armatei de nordu, — opulu e dedicatu lui Gambeta.

Gambeta va fondá unu diariu intitulatu „Patriotulu“, in care va combate pe monarchisti.

Tiarulu Rusiei a sositu incognito la Strass-

burg, ca sê se delecteze in urmele — neutralizării sale.

De aici s'a transportatu pan'acuma la Cayenne vr'o 1500 de femei comuniste, — alu doile transportu de vr'o 2000 va plecá acusi.

Membrii „comediei franceze“, cari — precum scrisesem — debutara la Londra, in decursu de dóue luni avura unu câstigu de 185,000 franci. La despartirea lorú stimatorii lorú din Londra li detera unu banchetu, la care participá si Granville.

Constantinu Constantinescu.

CE E NOU?

** (Societatea academica romana.) Delegatiunea societății academice romane — precum cetimu in „Federatiune“, — prin scrisórea circularia cu dat'a 26 iunie s. v. nr. 50, invita pe toti membrii pentru diu'a de 1 augustu a. c. st. v. a se aflá in Bucuresci, spre a se poté deschide sesiunea generala a societății. Delegatiunea nu se indoiesce, cá de marile interese si scopuri natiunale, ce urmaresce societatea, este petrunsu fia-care membru, cum si de responsabilitatea ce i incumbe in respectulu unei promte lucrâri pentru ajungerea acelorú scopuri, si de aceea este convinsa, cá fia-care membru va properá a veni la timpu sê iea parte la lucrârile sesiunii generale a societății.“ etc.

** (Celu mai nou debutu alu dlui T. L. Maiorescu) intrece pe tóte celelalte de pan'acuma. Ajunsu deputatu la délulu mitropoliei in Bucuresci, lucrulu seu celu d'antâiu fu a propune o multime de amandaminte pentru a se miciorá lefile profesorilorú romani, si a se urcá a celorú germani, si a se luá de la o multime de institute subventiunile acordate in anii trecuti. Dinsulu, dimpreuna cu demnulu seu amicu Negruzzi, a mersu pan' a loví in Societatea academica romana. Éta pe scurtu incidentulu, precum lu-cetimu in „Romanulu“: Dlu Maiorescu impreuna cu dlu Negruzzi propunu unu amendamentu prin care ceru a se reduce sum'a de 20,000 lei, subventiune a societății academice, la 10,000 lei, si subventiunile acordate celorlalte societăti de cultura sê se suprima cu totul. Dlu Maiorescu díce, cá societatea academica a fostu instituita la 1866 numai pentru a elaborá o gramatica si unu dictionariu. Ea inse a crediutu, cá este bine sê imiteze institutul de Francia si sê se imparte in trei sectiuni savante. Apoi pe langa acésta, societatea academica, departandu-se cu totul de regulamentulú fondării, nu lucréza in siedintie complete, si prin urmare academi'a n'are necesitate de sum'a ce i s'a acordatu pana acuma. Este dar pentru suprimarea acestei subventiuni. Dlu N. Ionescu, díce cá este anti-patrioticu si anti-romanescu d'a se reduce subventiunea acordata societății academice, care a fostu fondata prin initiativ'a guvernului. Regreta a vedé p'unu fostu membru alu acestei societăti proponendu acésta reduce si n'o poté atribuí de cátu unei rancune a acestui membru, pentru cá academi'a nu i-a primitu principiile filologice. Este tristu d'a se vedé aducéandu-se rancune in camera. Déca guvernulu a luatú initiativ'a creării acestei societăti, este detoriu s'o sustiena prin subventiunea ce i s'a acordatu pan'acum. Totu ce se face in acea societate este de notorietate publica, sotelile se dau si bugetulu se face in cea mai buna regula. Membrilorú ei abié s'accorda subventiune pentru

transportarea lorú; inse ea are nevoi de cheltueli mari de imprimare, pentru a respunde scopului pentru care s'a creatu, adeca facerea dictionariului si gramaticii romane. Astu-felu ea si-a facutu bugetulu in prevederea acestei subventiuni de 20,000 lei. Vi se pare multu, díce d. Ionescu, 20,000 lei pentru cultur'a limbei romane, si nu discutati candu este vorb'a de cheltueli de represintatiune, de iluminatiune si celelalte? Mi-asiu permite sê aducu aminte onor. represintante de Mehedinti, cá insu-si Mari'a sa a onoratu acésta societate cu presiedinti'a sa si vede totu-de-una cu placere pe invetiati Romaniai. Acesta este unu argumentu care va convinge póte pe d. represintante de Mehedinti, cá este mai bine a se suprima cheltuelile de represintatiune si a se acordá intréga subventiunea Academiei. D. Maiorescu respunde, cá fondulu Zapa este indestulatoriu pentru a acoperi cu cele 10,000 lei cheltuelile societăti. Cátu despre dsas'a retrasu din societatea Academica candu a vediutu cá copiindu institutulú din Francia, s'a intinsu mai multu de cátu i permitea poterea sa. Lasa pe camera sê judece procederea dlui Ionescu, care face biografi'a ori-carui propunatoriú de amendamente pe care-lu combate. Se pune la votu si se primesce in sgomote de protestári. Se primesce si suprimarea subventiunilorú acordate societătilorú „Transilvania“ si de arme si gimnastica.

** (Conferinti'a politica a Romanilorú din Biharia) se tienú in 13 iuliu in Oradea-mare, participandu la ea cea mai mare parte a númerosei inteli-gintie romane din Biharea. Se decise a se formá o „Reuniune politic'a natiunala“, apoi se votara statutele ei, se alese unu comitetu centralu de 25 membrii si cinci subcomitete.

** (Dlu V. A. Urechia) a trecutú prin Pest'a la scaldele de la Carlsbad.

** (Dlu B. P. Hasdeu) peste câte-va díle are sê soséscá in mijloculu nostru.

⊙ (Fapte neromanesci.) Camer'a Romaniai a suprimatu de curendu urmatóriele subventiuni: 1) Subventiunea academiei romane literarie fu redusa de la 20,000 fr. la 10,000 fr.! 2) Subventiunea gimnasiului romanu din Brasiovu, se sterse cu totul! 3) Subventiunea societăti „Transilvania“ se sterse cu totul! 4) Subventiunea Atheneului se sterse! 5) Subventiunea societăti literarie ciscarpatine, „Transilvania“, se sterse. 6) Subventiunea Societăti Bucovinene se sterse si acea! 7) Subventiunea societăti pentru invetiatur'a poporului romanu, se sterse! 8) 5 catedre de la conservatoriulu romanu din Bucuresci se desfiintara! 9) Sute de scóle satesci, sute de scóle din orasie se sterse din registrulu esistintiei lorú!

‡ (Tinerimea rom. studiósá in Segedinu) s'a simtitu in acestu anu prin generositatea on. publicu cu multu mai deobligata, decátu sê fia potutu respunde binevoitorilorú totu numai a secele reporturi. Ea se resolví a convinge mai de aprópe pe generosulu publicu despre activitatea sa, si spre acestu scopu tienú in 2 iuliu st. n. la 2½ p. m. in edificiulu gimnasialu o „siedintia publica“ cu urmatoriulu programu: I. „Veniti muse odata“, cantata de corulu vocalu. II. Discursu de deschidere de catra presied. III. „La pasci“, de Badescu, dechiamata de P. Miocu st. de a 4 cl. IV. Unu cuventu in memori'a laureatului poetu A. Muresianu, de P. Popoviciu st. de a 7 cl. V. „Descépta-te romane“, — cantatu de corulu vocalu; VI. Unu scurtu estrasu din literatur'a nóstra, cetitu de E. Juica

st. de a 6 cl. VII. „Catra renegati“, de I. Vulcanu, dechiamata de A. Popescu st. de a 6 cl. VIII. „Traianu imperatorul romanilor“ schitia istorica cetita de E. Corcanu st. de a 6 cl. IX. Emulatiune între cei mai diliginti dechiamatori si adeca: L. Cividu cu poesi'a „Stefanu celu mare si mam'a lui“, de I. Popfiu, N. Opreanu cu poesi'a: „Intrarea lui Mihaiu eroulu in Alba-Iulia de I. Grozescu; si V. Jioanu cu poesi'a: „Unu devotamentu familiei Hurmuzachi“, de A. Muresianu; toti st. de a 3 cl. dintre cari celu d'antâiu adeca: L. Cividu ca celu mai bunu fu premiatu cu unu taleru. X. „Pe o stanca négra“, cantata de coru. XI. Discursu de inchidere prin presiedinte. Tóte decursera cu entusiasmu, de si nu furam fericiti a salutá unu numeru mai insemnatu din óspetii aseceptati. Pe câtu de mare ni fu inse superarea candu observâmu câ aplausele „sê traiésca“ abié se audiau pe langa cele de: „eljen“ si de „jivio“, pe atâtu mai tare ne mangaiá delectarea strainiloru in sunetele sonóre a dulcei nóstre limbe, pe carea ei nu o poteau admirá din destulu. O placuta sensatiune a facutu in noi, si cuvintele — adevratu parintesci — a Rds. d. directoru gimnasialu, care suprinso fiindu de progresulu nostru, si-esprimá indestulirea facia cu noi, „cari — díse elu — nici in midiloculu strainiloru nu amu uitatu a ni cultivá „limb'a materna“ — dupa Ddieu cea mai santa omului;“ si terminá cu cuvintele: „Mi-pare reu, câ nu am potutu sê studiezu acést'a asié de frumósá si dulce limba, dar atât'a totu sciu díce: „Sê traiésca nati'a romana!“ Mai adresá si Rds. d. preotu din Nereu: St. Opreanu nisce cuvinte sufletiesci catra tinerime, esprimandu-si bucuria fati'a cu rezultatulu nostru; si apoi se terminá festinulu acestu epocalu in istori'a societátií nóstre, pe care lu-voimu totu-odata alu incoroná prin miculu nostru ofertu aici alaturatu in favórea teatrului natiunalu. (Sum'a alaturata e 5 fl., despre care vomu reportá in siedinti'a comitetului. Red.) Segedinu in 13 jului 1871. Eufremiu Juica, not. corespundinte.

× (Societatea de lectura a junimei din Sarvasiu) a incheiatu siedintiele sale in anulu acest'a la 11/23 juniu cu urmatóri'a program'a: Mai antâiu dechiamá Paulu Felnecanu, studinte de a V. cl. „Catra renegatii natiunii“ de E. B. Stanescu. Dechiamatoriulu fu ascultatu cu multa atentiune si aplaudatu. Georgiu Dimitrescu, studinte de a V. cl., a dechiamatu „Catra deputatii de la diet'a Ungariei“, de Iosifu Vulcanu. Cu via placere fu ascultatu Davidu Stiru, carele a dechiamatu poesi'a „Sê-ti aduci a minte“, de Dr. At. M. Marienescu. Poesi'a „Catra Romani“ de Bolintineanu, a dechiamat'o cu multa desteritate Trajanu Puciu. — In fine Trajanu Hentiu se produse cu multa maestria in peesi'a „Dedicatiune“ anteluptatoriului natiunalu Vincentiu Babesiu, de Iulianu Grozescu.

‡ (O facta frumósá.) Cetimiu in „Informatiunile“ din Galati: Asta-di, 24 juniu D. C. Braescu impinsu de unu nobilu simtiementu pentru cultur'a natiunala, a oferitu prin comitetulu permanentu o suma de 669 bucâti carti, contienendu diferite sujete sciintifice, literarie etc. cu exprimare de dorintia ca sê se arunce inceputulu unei biblioteci proprietate a judetiului Covurluiu si a carui nume dsa esprima placerea de a fi „Bibliotec'a Traianu.“ Comitétulu a primitu cu multa recunoscintia ofert'a si a decisu a se face multiamire publica dlui C. Braescu.

** (Institutu pentru pensiunarea diurnalistiloru.)

Diurnalistii magiari s'au apucatu cu totu adinsulu sê fondeze unu „Institutu pentru pensiunarea diurnalistiloru magiari“, spre care scopu au si esmisu o comisiune din mai multi membri. Comisiunea esmisa, in a carei a frunte se afla Mauritiu Jókai, a tienutu in 7 l. c. una siedintia, in carea s'a desbatutu cestiunea, prin ce mediu-lóce s'ar poté asecurá si intari pusetiunea diurnalistiloru? si s'a unitu cu osebire in urmatóri'a conclusiune: ca sê se fondeze o reuniune atâtu pentru ajutorarea si pensiunarea diurnalistiloru magiari, câtu si pentru representarea si aperarea intereseloru pressei.

= (Denumire.) Dlu dr. Iosifu Galu, fostu jude suplentu la tabl'a regésca este numitu jude ordinariu totu la acestu despartimentu alu curiei regesci.

= (Anunciu.) Inaltulu ministeriu de culte si instructiune publica a dispusu, ca la preparandi'a din Deva sê se tiena pentru invetiatorii, cari n'au cualificatiunea receruta, si in vér'a acést'a unu cursu pedagogicu de siese septemane. Acést'a se aduce la cunoscintia publica cu acelu adusu, câ cursulu amin-titu se va deschide la 10 augustu a. c. st. nou, câ invetiatoriloru romani tóte obiectele prescrite li se voru propune de profesori romani in limb'a romana, si câ participatorii voru primí din vistieri'a statului diurne de câte 50 cr. v. a. si dupa potentia cortele in natuna. Din siedinti'a consiliului dirigente, tienuta in Dev'a la 3 jului, 1871. Franciscu Koos, m. p. directoru.

Literatura si arte.

** (Dlu M. Pascaly) sosindu cu trup'a sa la Oradea-mare, dete acolo dóue represintantiuni, in 13 si 14 l. c. In sér'a prima se jocá: „Pecatele barbariloru“ comedia in 2 acte de M. Pascaly, — „Copil'a romana,“ monologu in versuri de Iosifu Vulcanu, declamatu de dn'a Matilda Pascaly, in costumu banatianu, — si in fine: „Nevést'a trebue sê-si a urmeze barbarulu,“ comedia tradusa din limb'a francesca. — A dóu'a séra se jocá pies'a: „Patria si domnitoriu,“ drama in trei acte, de M. Pascaly. In ambele seri efectulu fu mare, si teatrulu plinu, incâtu multi nici nu-si mai capetara locu. Publiculu ungrescu, mai alesu in sér'a prima a participatu in numeru fórte mare. In 15 sér'a se tienú unu banchetu de despartire.

** (Unde va mai jocá dlu Pascaly?) Din Oradea dlu Pascaly a plecatu la Naseudu, apoi va jocá la Gherla, Clusiu, Lugosiu, Aradu, Timisióra si Oravitia.

** (Dlu Millo,) cu o trupa numerósá de 22 membrii a inceputu unu ciclu de represintatiuni la Cernauti.

** (Novela romana tradusa in ungresce.) Novel'a premiata a dlui A. Onaciu, — „Marti sér'a“ a esitu dílele trecute in traductiune ungresca in colónete foi; „Biharmegyei Közlöny.“ Traductiunea e facuta de dlu Georgiu Ember, profesoruru in Oradea-mare.

× (Dóue scrieri de acelv'a-si cuprinsu.) De odata primiramu din Gratiu brosiur'a a II si III si din „Resbelulu franco-teutonicu din 1870—71“, de A. Bujoru, — si de la Bucuresci, brosiur'a I si a II din „Istori'a resbelului franco-germanu din 1870—71“, de D. N. Preda. Scrierea dlui Preda de siguru e mai superióra celeia din Gratiu, dar in asta ilustratiunile sunt mai curate.

= (Anunțiu.) Avem onoare a incunoscință pe on. publicu romanu, cumca dlu M. Pascaly va veni si in Timisióra cu societatea teatrala romana de sub directiunea sa, unde va da 4—6 reprezentatiuni. Pentru facerea dispusetiuniloru necesarie intielegintia romana din locu s'a intrunitu pana acú in 3 siedintie si a alesu unu comitetu carele s'a si constituitu. In numerulu venitoriu vomu servi cu date positive, póte fi si cu unu programu; pana atunci avisâmu numai pe on. publicu romanu. Reprezentatiunile se voru incepe in 5/17 aug., ori ceva mai tardiu. P. Rotariu m. p. notariulu comit. Dr. P. Vasiciu m. p. presiedintelu comitetului.

Din strainetate.

△ (Dor'a D'Istri'a) este un'a din cele mai inveciate femei ale secolului nostru, cunoscuta in istoria literaturii universale sub pseudonimulu Dor'a D'Istri'a. De origine acésta erudita femeia, (precum se vede si in „Panteonulu Romanu“) este romana si pórtá numele de Elena Ghica, catra care se mai adauge numele barbatului seu Massalsky principe rusescu, de care de mai multi ani traiesce in despartienia, nepotendu-se uní in caractere, ea fiindu o femeia erudita si activa, éra elu unu aristocratu lenesiu si ignorantu. Dor'a D'Istri'a este membr'a totoruru societâtiloruru celoru mai renumite literarie si sciintifice si presiedenta onorifica a mai multoruru asociatiuni. Opurile ei sunt admirate de toti; a scrisu fórté multu si mai alesu in lib'a francesca, care este limb'a culturii moderne. Inusi renumitululu Humboldt s'a pronunțiatu cu recunoscintia despre inaltele sale talente. Intr'unu opu mare alu seu tratéza cu multa cunoscintia despre femeile romane din Munteni'a si Transilvani'a. Cu câti-va ani mai inainte, facundu una excursiune pe verfulu unui munte in Elveti'a, asociata de mai multi eruditi, acolo a radicațu cu inasa-si man'a sa drapelulu patriei sale, tricolorulu Romaniei. Nu de multu a petrecutu in Constantinopole, unde a tienutu mai multe conferintie. Unu diariu din Smirn'a, in nr. seu de la 2 junii serie, cá in aceea dî societatea literaria de acolo numita „Helicon“ a arangiatu una splendida serbare in onórea presiedintei sale onorifice, princes'a Elena Ghica (Dor'a D'Istri'a). Localulu societâții a fostu decoratu pomposu si sér'a a fostu iluminatu, dimpreuna cu mai multe localitâti. Au participatu la acésta serbare mai multe persóne notabile, intre cari erau: mitropolitulu de Myras, Mgr. Cyrille, consululu generalu alu Greciei, famili'a Chati Giannacogloco, si alti cetateni din Smirn'a. Doi membri ai societâții: Smitopulos si Paraschos au tienutu dóue discursuri, unulu in onórea renumitei femei, alu doilea relativu la insemnatatea dílei. Cu acésta ocaziune Capogrosu Motsera a cantatu mai multe cantece natiunale cu acompaniamentu de piano. Pana la mediulu noptii, cátu timpu a duratu serbarea, localulu societâții a fostu incungiuratu de multime, care din candu in candu repetá aclamári entusiastice. — Éta dar una femeia romana, care prin strainetate face onóre natiunei si patriei sale.

□ (Unu pocalu scumpu.) Cu ocaziunea serbarei berlineze, langa column'a lui Blücher, principiulu Bismark si gen. Moltke au beutu impreuna unu pocalu de limonada. Unu némțiu din districtu, care se aflá in apropiare, se si folosi de ocaziune pentru a duce cu sine o suvenire de la serbare, cumperandu indata cu pretiu de 10 taleri pocalulu, din care au beutu dupa

cum dícea elu — „cei mai mari doi barbati ai secolului.“ Audíndu Bismark aceste cuvinte, se adresá catra Moltke cu urmatóriele cuvinte: Déca este astfelu, apoi pré tare se va urcá pretiulu pocaloruru, cá-ci in acésta caldura grozava trebuie sê béu inca multa limonada.“

△ (Unu corespundinte alu diuariulu anglesu „Daily Telegraph“) specifica daun'a Parisului sub durat'a insurectiunii la 34 milióne franci pe dî, carea face i cele dóue lune trecute mai bine de 2 miliarde. Elu specifica plét'a 150.000 gardisti natiunali, primindu fiasce-care câte 2 franci, la 300.000 franci; plét'a femeiloru acestoruru gardisti a 75.000 fr.; erogatiuni de resbelu si munitiuni: 500.000 fr.; perderi cauzate in recompens'a lucrului pentru 300.000 lucratori, primindu fiasce-care câte 5 franci: 1,800.000 fr., din cari au sê se detraga cei 300.000 franci de mai susu, prin urmare 1,500.000 fr.; perderile ómeniloru distribuitori de lucru: 600.000 fr.; perderile fabricantiloru de asié numiti artieliu parisiáni: 2½ milióne; perderile generale ale comerțului: 10 milióne; perderile in vendiarea mediulóceloruru de viétia cauzate prin emigrarea a 80.000 individi: 2,400.000 franci; perderile in fabricarea vestminteloruru totu din caus'a de mai susu: 2,400.000 fr.; perderile urmate prin remanerea din Parisu a 150.000 provinciali si straini, cumperá-rile si alte erogatiuni ale loru: 9 milióne; perderile in chirie: 2 milióne; spesele armatei de Versali'a: 3 milióne; la olalta 34,275.000 franci pe tóta diu'a.

‡ (Unu incidentu tristu.) La podulu de feru alu sioselei de pe riulu Bistritia, in Roman'a, s'a intemplatu unu accidentu regretabilu. Facendu-se inspectiune podului, pe candu dnulu Bonnet, insocitu de dnii Dutreuil, Simon si Christian, impreuna cu alti trei lucratori, se aflau pe la midilocu, s'a ruptu podulu si s'au cufundatu in adancimea apei toti. Singuru dlu Bonnet a scapatu de inecare ca prin miraculu.

Feliurite.

* * (Procesiunea papei.) Abié se póte intipufi vr'o privelisce mai suprinđiatória, decátu ceremoniele papale in Roma. Cei ce asistara in anulu acest'a la iubileulu papei, avura ocaziune a se delectá in asemene vederi. Ilustratiunea nóstra din fruntea nrului presinte infatísieza procesiunea papei catra biserica lui San' Petru, voindu a sierbí la altariulu principalu, ceea ce numai dinsului i este permisu. Pap'a numai la ocaziuni mari uséza de acestu dreptu alu seu.

* * (Odaia lui Napoleonu III in Chislehurst.) Prin ilustratiunea de pe pagin'a 328 presintámu cetitoriloru nostri odaia, in care Napoleonu III, eximperatorulu francesiloru, petrece dílele sale, dupa elibetrarea sa din Wilhelmöhe. Dinsulu traiesce aice rarasu de lume, lucrandu óre intregi la més'a sa de scrisu, neprimindu pe nimene afara de ómenii sei cei mai intimi, câte odata apoi face o preambulare in parcu, adancitu purure in meditatiuni serióse....

* * (Luculus pléca la resbelu.) Ilustratiunea de pe pagin'a 329 infatísieza unu frumosu tablou din Roma antic'a... Luculus pléca la resbelu.... O privire a supra acesteii ilustratiuni ni revóca in memoria timpurile frumoése, vadi'a si marirea stramosiloru nostri... Este atátu de dulce a medita la acestu punctu.... Sê meditámu !...

Glume si nu pré.

Unu tata se reintorcea a casa cu fiulu seu, care maná caii de la carutia. Fiulu inse p'ntre povesti plesniá caii, încátu necontenitu erau in fuga, inse câte odata ajungea cu biciulu si pe tatalu seu preste facia. Tatalu de la unu timpu perdiendu-si paciinti'a, díse catra fiulu seu:

— Sê me fiu portatu asié si eu cu parintii mei, m'ar fi invetiatu ei minte!

— Cine scé ce feliu de parinti de tréba voi fi avutu si dta! — respunse fiulu obraznicu.

— Mai de tréba decátu tine, blastematule! — respunse tatalu necasítu.

Unulu óre-care ridea de unu altulu in gluma, pentru cá acel'a avea urechi cam mari.

— Adeveratu, cá urechile mele sunt pré mari pentru unu omu, a tale inse sunt pré mici pentru unu magariu! — respunse acel'a.

Unu talhariu amblá sê fure o luminare, ce stá acatiata pe unu pariete ca sê lumineze nóptea. Padîtoriulu de nópte inse lu-vediù si i díse:

— Ce faci mã?

— Voiu sê iau muculu, ca sê se védia candu voiu trece inapoi! — respunse talhariulu.

Unu sceleratu erá condamnatu la mórte, dara din gratia i s'a datu voia sê-si aléga elu insu-si feliulu mortii sale. Elu fara intardiare respunse:

— Voiu sê moru de betranétia!

Unu avaru perdiendu odata o suma de bani, s'a superatu fórte si s'a si spendiuratu in chil'a sa. Servitoriulu din intemplare dede preste dinsulu si ca sê-lu scape de mórte, taiá funea de pe la mediulocu, si asié scapá véti'a dlui seu. Candu erá sê ésa servitoriulu, si-cerù simbr'a. — Domnulu lu-laudà dícundu, cá a fostu omu de omenia si credintiosu, inse i oprì 18 cruceri buni, dícundu cá asié de scumpa a fostu funea pe care a taiatu-o!

Invetiatoriulu: Apoi candu stranuta unu omu cinstitu, sê-i díceti: „Sanetate sê-ti deie Ddieu!“ — ér candu stranuta unu omu prostu, sê strigati: „Norocu!“

In momentul acest'a invetiatoriulu stranutá.
— Norocu! — strigara deodata toti copfii.

Invetiatoriulu: Mei copfii, aveti grige, fiti sirguitori si invetiati cátu de multu! Invetiatur'a e o avere. Ce ati invetiatu, nimene nu vi-o póte rapí.

Unu scolaríu: Apoi déca n'omu invetiá, totu asié de bogati vomu fi. Déca noi nu vomu invetiá nimica, nimene nu va poté rapí de la noi nimica.

Gâcitura de semne.

De Virginia Baritiu.

A,, a†u., o‡i?iósá

U?u a△., aŞiu „,u△.,,u a‡oŞa.,,u

△a ∩e □u?a-,,i a?i,,iósá

| ie.,o:u a ∩u*e.,a.,,u.

Si a△., aŞiu△u „,eu :a?.,i.,,u

Tu ai =o:., a?eŞu iu×i.,,u.

Ioi= u †u△ ∩a?u.

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 25:

Credeam, cá fericirea existe 'n asta lume,
C'amorulu si virtutea nu sunt numai unu nume;
Desiérta-mi fu credinti'a, amare desceptara
Aflandu c'a omenirii regina e traderea!

I. C. Dragescu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Susana Popu n. Szaplanczay, Rosa Cotoliu, Linca Medanu n. Popu, Terca Popu, Anastasia Leonoviciu, Clara Marcu, Maria Tobiasiu, Silvia Moldovanu, Etelca Ungureanu, Catarina Stefanescu, si de la dnii: Pavelu Cimponeriu, Nicolau Nilvanu, Sandru Popu Miresianu, Ionu Avramu, Teodoru Blaga.

Post'a Redactionii.

Ortelecu. Ati fostu abonati ambii pana 'n finea lui juniu. La doriñtia foi'a vi se tramite.

Cine-i omulu celu mai feric'itu? Acél'a care nu e silitu a cetí in fia-care septemana câte cinci dieci de versuri rele, precum sunt si ale dtale.

Berlin. Cele promise — sub ori ce forma — cu tóta placerea. Asta catu mai curendu.

Donulu Minervei. (De Goethe) Dorere, nu e asié tradusa, ca sê se póta publicá.

Dlul I—f L—nu. Catu mai curendu.

Zelau. C. Asceptamu catu de curendu respunsulu cerutu.

I. O. Ca sê te spári si dta, éta o strofa in versulu transmisu:

Uf, uf, uf,
Ce bnrdufu,
Vai de mine, puf!

M. F. Se-ti spunemu pe scurtu, pentru ce nu publicamu versurile dtale? — Pentru cá sunt rele.

O. G. Ni scrii, cá ne víi „onorá“ si in vítoriu cu productele mintii dtale. Te rogamu lasa-te de acestu propusu! Nu suntemu vrednici de atát'a „onóre.“

Dlul M. P. Multiamita pentru cele tramise. Se voru publicá pe rondu. Salutare si la...

I. B. Promisiunea dtale ni-a causatu bucuria. Dar apoi promisiunea se se faca realitate.

M. F. Ce se-ti recomandámu? Se nu mai scrii versuri in vecii veciloru. Amin!

Suplementu „Cavalerii Noptii“, tomulu IV, cól'a XV.